

DaNS | Društvo arhitekata Novog Sada

Svetozara Miletića 20

21101 Novi Sad

<https://dans.org.rs/>

dans.org.rs@gmail.com

Datum: 19. 02. 2021.

Pokrajinska vlada AP Vojvodine

n/r Igoru Miroviću, predsedniku

Poziv za saradnju na projektu rekonstrukcije i dogradnje kompleksa bivših radijskih zgrada u Novom Sadu

Poštovani predsedniče Vlade APV, g. Miroviću,

Ovim putem Vam se obraćamo sa predlogom zajedničke saradnje koja ima za cilj pronalaženje optimalnog prostornog rešenja novih namena u okviru nedavno iseljenih zgrada radijskog kompleksa u centru Novog Sada (Studio M i Radio Novi Sad sa aneksom), u skladu sa zakonima, kroz strateško očuvanje kulturnog nasleđa i u duhu kvalitetnog gazdovanja javnom imovinom.

Na taj korak nas je pre svega ohrabrila činjenica da ste se odlučili da izdvojite velika sredstva u kulturne namene, što svakako pozdravljamo, ali želimo i da Vam predstavimo ideju kako da se ceo projekat optimalizuje na zadovoljstvo svih uključenih strana.

Za nas je najvažniji imperativ da se čitav radijski kompleks bezpogovorno tretira kao graditeljska i kulturna baština i da mu se kao takvom pristupi tokom rekonstrukcije i dogradnje za potrebe nove ustanove kulture. Drugi imperativ nam je da idejno rešenje rekonstrukcije mora biti dostojno kulturne i arhitektonske vrednosti svake od zgrada radijskog kompleksa. Ovde isključivo govorimo o: rekonstrukciji, pojmu jasno definisanom kroz zakon o planiranju i izgradnji, nikako o izgradnji novih arhitektonskih celina.

Slike idejnog rešenja dobijenog na javnoj nabavci početkom 2020. godine, koje su se pojavile na društvenim mrežama, zabrinjavajuće su za strukovno udruženje kakvo je naše, ali i za mnogo širi spektar stručne i opšte javnosti. Takvo idejno rešenje, ako je planirano da bude i izvedeno, u potpunosti je u suprotnosti sa imperativima koje smo naveli, a na koje nas obavezuje etika i znanje.

Naime, na osnovu prikaza idejnog rešenja, moramo da konstatujemo da ono ne predviđa rekonstrukciju nego rušenje zgrade novosadskog radija sa aneksom, te izgradnju potpuno

novog objekta. Novoprojektovani objekat je u arhitektonskom smislu korak unazad u odnosu na postojeće stanje, što rušenje stare radijske zgrade čini neopravdanim. Takođe, zvanični idejni projekat nove zgrade muzeja drastično interveniše na najvoljenijem objektu kulture svog perioda u gradu: Studio M. Sa žaljenjem konstatujemo i da je to, još jednom, posledica netransparentnih procesa dolaska do idejnih rešenja novih javnih zgrada iz kojeg je arhitektura kao disciplina izbačena.

Odgovorno tvrdimo da je postupak kojim se došlo do idejnog rešenja nove muzejske zgrade potpuno neprimeren postavljenom zadatku. Umesto konkursa za dizajn, kao što zakon predviđa, sprovedena je birokratska javna nabavka kao da se ne radi o arhitektonskom projektu prve muzejske zgrade u Novom Sadu u poslednjih 60 godina, kojom svi zajedno treba da se ponosimo.

Zbog toga ne čudi što imamo jednog ponuđača, jedno idejno rešenje o kojem je odlučivala birokratska komisija (a ne arhitektonski žiri) i ni jednu javnu debatu po kojoj bi mogao da se proceni kvalitet idejnog rešenja.

Smatramo da iz svih navedenih razloga projekat ne bi smeo da ide na ishodovanje građevinske dozvole, kao što smo imali prilike da čujemo kroz medijsku najavu prilikom primopredaje ovih objekata. Uostalom, to su uočili i nadležni iz Gradske uprave za urbanizam i građevinske poslove, kada su u junu 2020. odbacili zahtev za izdavanje Lokacijskih uslova za rekonstrukciju radijskog kompleksa, jer projekat nije ispunjavao uslove za građenje zbog nekolicine problema u zahtevu i neusklađenosti sa planskim dokumentima i zakonskim procedurama.

Za nas je neprihvatljivo je da se jedan takav projekat od javnog značaja šalje na ishodovanje građevinske dozvole a da uopšte nije bio prvo objavljivani u javnosti, niti da je podlegao bilo kakvoj javnoj raspravi. A kamo li da je o njemu odlučivao stručni žiri.

Konačno, kao što smo i javno već rekli, neprihvatljivo je da se u ime izgradnje muzeja posvećenog kulturi 20. veka ruši arhitektonsko nasleđe upravo tog istog 20. veka.

Srećom, postoji rešenje, posebno s obzirom na najave o rokovima izgradnje i o planiranom budžetu celog projekta.

Društvo arhitekata Novog Sada predlaže jasno partnerstvo u prevazilaženju trenutne situacije kako bi se došlo do projekta kojim ćemo svi zajedno biti ponosni, da se ne bi desilo da se iz proceduralne inercije izgradi projekat koji niko ne želi.

Naš glavni predlog je: da za frakciju troškova iz predviđenog budžeta projekta za kratko vreme zajednički raspisemo i sprovedemo javni arhitektonski konkurs, dobro ispromovisan kako bi se dobilo što više rešenja i kako bi stručni žiri sastavljen od eminentnih kulturnih poslanika i predstavnika investitora imao dobar izbor za odabir najboljeg rešenja. Društvo arhitekata Novog Sada je od svog osnivanja 1960. bilo partner i Gradu i Pokrajini na sprovođenju ovakvih konkursa za mnoge javne objekte.

Pored toga, u moralnoj obavezi smo i da vam postavimo sledeći zahtev: da se obustave sve akcije na realizaciji već dobijenog idejnog projekta, jer ta realizacija vodi rušenju starih zgrada Radija Novi Sad, i to u momentu kada Zavod za zaštitu spomenika kulture Grada Novog Sada radi na izradi elaborata za proglašenje radijskog kompleksa za kulturno dobro tj. spomenik kulture. Otpočinjanje radova za vreme tog procesa bi bilo protivzakonito (Zakon o kulturnim dobrima, Sl. glasnik 71/1994).

Konačno, imamo i opšti zahtev: da se ceo proces dolaska do optimalne namene radijskog kompleksa, do koncepta nove institucije i, konačno, arhitektonskog rešenja rekonstrukcije radijskog kompleksa učini transparentnim i za javnost i za uključene struke, jer nema razloga da se taj proces vodi u tajnosti i da se neobjavljeno idejno rešenje šalje na ishodovanje građevinske dozvole.

Pored toga, primećujemo da koncept izložbe novog muzeja, koji je takođe autoritarno izrađen bez javne diskusije, ni na koji način nije uzeo u obzir prostorne vrednosti kompleksa radijskih zgrada. Stoga ćemo pozvati i autore izložbe da obrnu ovaj proces i urade ga kako dolikuje takvom zadatku: da prostorni koncept postavke prilagode zatečenim zgradama jer one imaju spomenička svojstva i u postupku su proglašenja za kulturno dobro.

Ponavljamo, za dolazak do novog arhitektonskog rešenja preko konkursa ima i vremena i sredstava i volje svih zainteresovanih aktera da tome konstruktivno doprinesu. Stoga vas pozivamo na sastanak na kom bismo raspravili o ovoj temi i uverili vas u pragmatičnost našeg partnerstva na sprovođenju najznačajnijeg arhitektonskog konkursa za jedan muzejski objekat u pokrajini u poslednjih 60 godina (računamo od konkursa za nekadašnji Muzej revolucije u Novom Sadu: konkurs 1959, realizacija 1970. godine).

Srdačno,

Miljan Cvijetić, dipl. inž. arh.
Predsednik Upravnog odbora
Društvo arhitekata Novog Sada

